

GIÁO DỤC TRUYỀN THỐNG YÊU NƯỚC CHO THANH NIÊN QUA HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM VỀ NGUỒN TÀI DI TÍCH LỊCH SỬ ĐIỆN BIÊN PHỦ

Lê Thị Minh Thảo¹, Nguyễn Thị Thủy²

Tóm tắt: Thanh niên Việt Nam là chủ nhân tương lai của đất nước, là lực lượng đóng vai trò nòng cốt trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, nhưng vẫn còn chưa có nhiều kinh nghiệm trong rèn luyện chính trị. Do đó giáo dục truyền thống yêu nước cho thanh niên có ý nghĩa vô cùng to lớn góp phần trong việc hình thành, bồi dưỡng, phát triển nhân cách cho thanh niên. Điện Biên Phủ là một trong những trang sử vẻ vang nhất trong lịch sử dựng nước và giữ nước hàng ngàn năm qua của dân tộc Việt Nam. Thông qua phương pháp phân tích, logic – lịch sử, ... bài viết tiếp cận theo hướng giáo dục truyền thống yêu nước qua hoạt động trải nghiệm về nguồn cho thanh niên, điều đó sẽ giúp thanh niên có những trải nghiệm chân thực, khơi dậy lòng tự hào dân tộc, góp phần lan tỏa tinh thần Điện Biên Phủ trong thời đại ngày nay.

Từ khóa: thanh niên, Điện Biên Phủ, truyền thống yêu nước, hoạt động trải nghiệm, ...

1. MỞ ĐẦU

Thanh niên là một lực lượng quan trọng của mỗi quốc gia dân tộc, rường cột của nước nhà. Trong suốt chiều dài của lịch sử dân tộc “lớp cha trước, lớp con sau” thanh niên luôn phát huy truyền thống yêu nước của dân tộc, đi tiên phong trên mọi lĩnh vực, có nhiều cống hiến to lớn trong sự nghiệp dựng nước và giữ nước. Nghị quyết Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng nhấn mạnh: “Khơi dậy mạnh mẽ tinh thần yêu nước, ý chí tự cường dân tộc, sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc và khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc” [6]. Hiện nay, trước sự biến động phức tạp của thế giới và khu vực, bối cảnh toàn cầu hóa tạo ra nhiều thời cơ, vận hội mới cho sự vươn lên của các quốc gia, đồng thời cũng đặt các nước đang phát triển vào những nguy cơ, tiềm ẩn khó lường. Sự chống phá của các thế lực thù địch đối với cách mạng nước ta thông qua chiến lược “diễn biến hòa bình” trên lĩnh vực tư tưởng nhằm gây chia rẽ, suy giảm niềm tin vào con đường mà Đảng và nhân dân ta đã lựa chọn: độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội. Vì vậy, chúng ta cần nhận thức đúng đắn vai trò của giáo dục và giáo dục truyền thống yêu nước cho thanh niên, giúp họ thấy được vai trò và trách nhiệm của mình trong việc xây dựng quê hương đất nước. Hoạt động giáo dục truyền thống yêu

¹ Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2

² Trường THPT Hoàng Cầu

nước phong phú và đa dạng, trong đó có hình thức về nguồn đến những địa chỉ đỏ, trong bài viết này, chúng tôi nghiên cứu trường hợp Về nguồn – Di tích lịch sử Điện Biên Phủ.

2. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

Giáo dục truyền thống yêu nước cho thanh niên Việt Nam là một lĩnh vực rộng, có tầm quan trọng. Có nhiều công trình dưới những góc độ khác nhau đề cập đến vấn đề này. Võ Nguyên Giáp [8] tác giả nhấn mạnh đường lối quân sự của Đảng Cộng sản Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh, vũ trang quần chúng cách mạng, xây dựng quân đội nhân dân, sức mạnh của chiến tranh nhân dân Việt Nam. Trần Văn Giàu [9], trong công trình này tác giả đã kiến giải sâu sắc những giá trị truyền thống của dân tộc, trong đó có lòng yêu nước. Lê Duẩn [3] tác giả chỉ rõ vai trò, trách nhiệm của thanh niên trong cách mạng, đồng thời nhấn mạnh nhiệm vụ của các cấp các ngành trong công tác giáo dục lòng yêu nước, bồi dưỡng lý tưởng cách mạng cho thanh niên. Nghiêm Đình Vỹ [18] trong đó tác giả đã nêu một số đặc điểm mới về việc gìn giữ và phát huy truyền thống yêu nước cho thế hệ trẻ trong điều kiện lịch sử ngày nay của Việt Nam và thế giới. Nguyễn Thu Huyền [10]. Bài báo nêu lên thực trạng công tác giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên của nước ta hiện nay và đưa ra những giải pháp tăng cường công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, kiên định mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền chủ nghĩa xã hội... Nguyễn Thị Giáng Hương [11], đã nêu ra sự cần thiết phải giáo dục lòng yêu nước cho thanh niên trong giai đoạn hiện nay. Ngoài ra còn có những tài liệu, công trình sử học đề cập trực tiếp đến chiến dịch Điện Biên Phủ. Nguyễn Tài Đông [4], trong bài viết, tác giả đã nêu ra các đặc trưng của ý thức dân tộc, định hướng nâng cao giáo dục ý thức dân tộc cho thế hệ trẻ hôm nay. Cùng có nét tương đồng, tác giả Nguyễn Thùy Linh, Tào Thanh Huyền [13] cho rằng giáo dục ý thức dân tộc cần bài bản và có hệ thống.

Có thể nói các nghiên cứu trên khai thác giáo dục lòng yêu nước cả ở khía cạnh lý luận và thực tiễn, tuy nhiên việc giáo dục truyền thống yêu nước thông qua hoạt động trải nghiệm về nguồn tại Di tích lịch sử Điện Biên Phủ vẫn còn nhiều khoảng trống cho tác giả tiếp cận và nghiên cứu. Những công trình nghiên cứu trên là tài liệu bổ ích giúp tác giả nâng cao chất lượng bài viết của mình.

2.1. Phương pháp nghiên cứu

2.1.1. Phương pháp phân tích – tổng hợp

Phương pháp phân tích – tổng hợp được chúng tôi sử dụng nhằm luận giải các giá trị lịch sử của chiến thắng Điện Biên Phủ, những nội dung trong hoạt động giáo dục truyền thống yêu nước thông qua hoạt động trải nghiệm về nguồn cũng như đánh giá về những yếu tố trong giáo dục truyền thống yêu nước cho thanh niên trong thời đại mới. Trên cơ

sở phân tích các luận cứ khoa học, chúng tôi hệ thống thành một chỉnh thể một số nội dung trong giáo dục truyền thống yêu nước thông qua hoạt động trải nghiệm về nguồn.

2.1.2. Phương pháp logic – lịch sử

Phương pháp này được chúng tôi sử dụng trong phân tích, nghiên cứu các sự kiện, người anh hùng, các lực lượng tham gia kháng chiến trong mối liên hệ, tác động lẫn nhau giữa chúng từ đó nghiên cứu, xem xét, khái quát, chỉ ra khuynh hướng tất yếu quy luật vận động của lịch sử, điều này giúp hiểu rõ hơn về tầm quan trọng của chiến thắng Điện Biên Phủ và vai trò của nó trong giáo dục lòng yêu nước cho thanh niên hôm qua, hôm nay và mai sau.

2.1.3. Phương pháp phân loại và hệ thống

Chúng tôi sử dụng phương pháp này nhằm phân chia, sắp xếp các thông tin vào các nhóm có sự tương đồng nhất định từ đó đưa ra các luận cứ cho hoạt động giáo dục lòng yêu nước thông qua hoạt động trải nghiệm về nguồn từ nội dung cũng như cách thức tổ chức và đề xuất giáo dục lòng yêu nước trong thời kỳ mới.

2.2. Kết quả nghiên cứu

Giáo dục truyền thống yêu nước cho thanh niên là quá trình tác động có ý thức, có mục đích và có kế hoạch đến thanh niên để họ hiểu được quá khứ hào hùng của dân tộc, từ đó nâng cao lòng tự hào dân tộc, thêm yêu quê hương, đất nước, trung thành với Tổ quốc, có khát vọng, có những hành động tích cực để phục vụ và đem lại lợi ích cho Tổ quốc, nhân dân. Thông qua hoạt động giáo dục về nguồn – Di tích lịch sử Điện Biên Phủ, thanh niên có thể nhận thức được truyền thống yêu nước thể hiện trên một số khía cạnh sau:

2.2.1. Một số nội dung chủ yếu giáo dục truyền thống yêu nước cho thanh niên qua hoạt động trải nghiệm về nguồn

Thứ nhất, giáo dục về giá trị về lịch sử

Lịch sử và hiện tại là một quá trình liên tục có mối quan hệ biện chứng với nhau, hiện tại phải là sự kế thừa và phát triển của quá khứ. Mỗi trang sử của dân tộc Việt Nam đã, đang và sẽ mãi là ngọn đèn soi bước đi của đất nước qua từng chặng đường lịch sử. Đặt chân đến di sản Điện Biên Phủ, thế hệ trẻ sẽ được “chạm” vào quá khứ, tìm hiểu về cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp của dân tộc ta, tầm quan trọng của chiến dịch Điện Biên Phủ và những người anh hùng đã ngã xuống cho độc lập, tự do của nước nhà. Trải qua “năm mươi sáu ngày đêm khoét núi, ngủ hầm, mưa dầm, cơm vắt; máu trộn bùn non; gan không núng; chí không mòn”, ngày 07 tháng 5 năm 1954, lá cờ “Quyết chiến Quyết thắng của Chủ tịch Hồ Chí Minh trao cho quân đội nhân dân Việt Nam đã tung bay trên nóc hầm De Castries. Chiến trường Điện Biên Phủ, di tích Quốc gia đặc biệt – nơi ghi

đấu ấn trận quyết chiến chiến lược giữa quân dân Việt Nam với quân đội Viễn chinh Pháp, kết thúc 9 năm trường kỳ kháng chiến chống thực dân Pháp (1945 – 1954). “Chín năm làm một Điện Biên/Nên vành hoa đỏ nên thiên sử vàng” (Thơ Tố Hữu).

Nơi đây đúng như lời Chủ tịch Hồ Chí Minh đã viết: “Điện Biên Phủ như là một cái mốc chói lọi bằng vàng của lịch sử. Nó ghi rõ nơi chủ nghĩa thực dân lặn xuống đáy và tan rã, đồng thời, phong trào giải phóng dân tộc khắp thế giới đang lên cao đến thắng lợi hoàn toàn” [16]. “Đó là thắng lợi vĩ đại của Nhân dân ta mà cũng là thắng lợi chung của tất cả các dân tộc bị áp bức trên thế giới” [17]. Chiến thắng Điện Biên Phủ là một trong những trang sử vàng chói lọi của dân tộc ta trong lịch sử đấu tranh chống giặc ngoại xâm, như một Bạch Đằng, Chi Lăng, Đống Đa của thế kỷ XX. Chiến thắng này đã giáng đòn quyết định, đập tan ý chí xâm lược của các thế lực thực dân, buộc chúng phải ký Hiệp định Giơ – ne – vơ, hòa bình lập lại trên bán đảo Đông Dương, mở đầu cho sự sụp đổ của chủ nghĩa thực dân cũ trên phạm vi toàn thế giới, góp phần thổi bùng lên ngọn lửa đấu tranh giải phóng của các nước thuộc địa, phụ thuộc.

Chiến thắng Điện Biên Phủ mang tầm vóc lớn lao của thời đại, là sự kết tinh của nhiều yếu tố, đó là: truyền thống yêu nước của dân tộc; sự lãnh đạo của Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh; của tinh thần đại đoàn kết dân tộc; ý chí quyết chiến quyết thắng và bản lĩnh trí tuệ Việt Nam; là tình nghĩa thủy chung son sắt của ba nước Đông Dương và sự ủng hộ của các nước anh em và bạn bè quốc tế.

Thứ hai, giáo dục lòng yêu nước và tinh thần đấu tranh quả cảm của nhân dân ta

Khát vọng độc lập, tự do và tinh thần “thà hy sinh tất cả, chứ nhất định không chịu mất nước, nhất định không chịu làm nô lệ” đã trở thành mệnh lệnh trái tim của tất cả người dân Việt Nam, với ý chí quyết chiến, quyết thắng trong trận Điện Biên Phủ năm 1954.

“Đốc núi cao cao nhưng lòng quyết tâm còn cao hơn núi

Vực sâu thăm thẳm vực nào sâu bằng chí căm thù

Kéo pháo ta lên trận địa đây vùi xác quân thù”

(Hoàng Vân)

Thanh niên có thể học hỏi tinh thần anh dũng và sự hy sinh của quân và dân ta trong trận chiến Điện Biên Phủ, họ nhận thức được ý nghĩa và giá trị của sự dấn thân trong cuộc chiến tranh khốc liệt bảo vệ nền độc lập cho nước nhà. Để có được chiến thắng lừng lẫy năm châu, trấn động địa cầu đó, biết bao nhiêu người đã ngã xuống khi tuổi đời còn rất trẻ. Những người lính Cụ Hồ mang trong mình tình yêu nước, thương nòi, sẵn sàng hy sinh cho sự nghiệp giải phóng dân tộc, là: Bế Văn Đàn lấy vai làm giá súng, Tô Vĩnh Diện dùng thân chèn pháo, Phan Đình Giót lấy thân mình lấp lỗ châu mai, Trần Can hiên ngang dẫn đầu tiểu đội vượt qua lô cốt tiền duyên để xông vào sở chỉ huy, rồi cắm cờ trên

đội Him Lam, anh hùng Phan Tư, người có lần xung phong ôm 6kg thuốc nổ đốt ngòi sẵn ngoài người ấn khối thuốc nổ vào khe đá, cùng đồng đội phá 30 thác trên sông Nậm Na, bảo đảm thông luồng cho thuyền của ta chở vũ khí phục vụ Chiến dịch Điện Biên Phủ được thuận lợi. Anh hùng Trần Văn Cam dù đã 4 lần đơn vị làm lễ truy điệu sống, 11 lần bị bom vùi lấp nhưng vẫn kiên trì, kiên cường rà phá kịp thời hơn 120 quả bom các loại, góp phần giải phóng đường cho xe ta vào mặt trận Điện Biên Phủ,... Tất cả những cống hiến, hy sinh của thế hệ trẻ và của toàn dân tộc đã trở thành bản anh hùng ca vĩ đại trong thời đại Hồ Chí Minh, họ xứng đáng đại diện cho lớp trẻ “Quyết tử cho Tổ quốc quyết sinh”.

Thứ ba, nhận thức được tinh thần đoàn kết vì độc lập dân tộc của các tầng lớp nhân dân

Thắng lợi của Điện Biên Phủ năm 1954 đã chứng minh cho một chân lý của thời đại “*Đoàn kết, đoàn kết, đại đoàn kết. Thành công, thành công, đại thành công*”. Đến với di tích lịch sử Điện Biên Phủ, thế hệ trẻ sẽ “chạm” vào quá khứ một cách “trực quan” và chân thực nhất, thấy được sức mạnh đại đoàn kết dân tộc được động viên và phát huy cao độ trong toàn bộ cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược, cả nước đồng lòng, toàn dân đánh giặc. Sinh thời Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng nhấn mạnh: “Dân ta có một lòng nồng nàn yêu nước. Đó là một truyền thống quý báu của ta. Từ xưa đến nay, mỗi khi Tổ quốc bị xâm lăng, thì tinh thần ấy lại sôi nổi, nó kết thành một làn sóng vô cùng mạnh mẽ, to lớn, nó lướt qua mọi sự nguy hiểm, khó khăn, nó nhấn chìm tất cả lũ bán nước và lũ cướp nước” [15]. Sự đúc kết của Người thể hiện triết lý sinh tồn của dân tộc Việt Nam, đó là: chủ nghĩa yêu nước của dân tộc được nuôi dưỡng qua hàng nghìn năm lịch sử trở thành nền tảng vững chắc, truyền thống quý báu của dân tộc; đồng thời, chủ nghĩa yêu nước đó thể hiện cao nhất và rõ nhất khi Tổ quốc đứng trước họa xâm lăng. Trước nguy cơ mất còn của dân tộc, hai tiếng “đồng bào” lại vang lên như nhắc nhở về cội nguồn, đặt lợi ích của quốc gia lên trên hết tạo nên những làn sóng nhấn chìm bè lũ bán nước và cướp nước. Đó là lẽ sống, là lý tưởng của người Việt Nam trải qua bao biến thiên của lịch sử được thể hiện sâu rộng trong chiến dịch Điện Biên Phủ - biểu tượng của sức mạnh đoàn kết của dân tộc trong thời đại Hồ Chí Minh.

Như một điểm hẹn của lịch sử, chiến dịch Điện Biên Phủ là nơi mà cả dân tộc Việt Nam và thực dân Pháp dốc hết sức để quyết chiến. Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Chiến dịch này là một chiến dịch rất quan trọng không những về quân sự mà cả về chính trị, không những đối với trong nước mà cả đối với quốc tế. Vì vậy, toàn quân, toàn dân, toàn Đảng phải tập trung hoàn thành cho kỳ được” [1]. Phối hợp với chiến dịch Điện Biên Phủ, quân và dân cả nước liên tiếp tiến công làm tiêu hao sinh lực địch, giải phóng nhiều đất đai làm cho thực dân Pháp phải phân tán lực lượng khắp nơi, từ Tây Bắc đến miền Trung, Tây Nguyên, Sài Gòn - Gia Định, Nam Bộ. Với khẩu hiệu “Tất cả cho tiền tuyến, tất cả để chiến thắng”, tất cả đều dồn sức người, sức của cho chiến dịch. Tính chung trong

chiến dịch nhân dân ta đã “đóng góp 25.560 tấn gạo, 226 tấn muối, 1.909 tấn thực phẩm, 26.453 lượt công dân, 20.991 xe đạp thồ, 1.800 mảng nứa, 756 xe thô sơ, 914 con ngựa thồ và 3.130 chiếc thuyền” [14]. Trận quyết chiến tại cứ điểm Điện Biên Phủ diễn ra ở địa hình đồi núi hiểm trở, nhiều đèo cao, vực sâu, xa hậu phương, mạng lưới giao thông chiến lược gần như chưa có, lại là vùng kinh tế vô cùng khó khăn. Trong chiến dịch, lực lượng dân công đã cống hiến sức người, sức của: “hơn 261.653 dân công chủ yếu được huy động từ nhiều xã, huyện khác nhau trong các tỉnh ở Tây Bắc, Việt Bắc, Liên khu 3 và Liên khu 4; tính trung bình mỗi dân công đã phục vụ 100 ngày công. Một số dân công đã phục vụ suốt chiến dịch, kéo dài 6–7 tháng, trong điều kiện khó khăn gian khổ thiếu thốn về mọi mặt” [2]. Lớp lớp thanh niên tham gia thanh niên xung phong sửa chữa hàng trăm km đường, rà phá bom mìn, vận chuyển nhu yếu phẩm,.. giữ vững mạch máu giao thông quan trọng nhất, chăm sóc cho cán bộ chiến sĩ,.. trở thành nhân tố quan trọng đảm bảo thắng lợi. Đánh giá về tinh thần đoàn kết toàn dân, Đại tướng Võ Nguyên Giáp khẳng định: “Chưa bao giờ trong suốt mấy năm kháng chiến, dân ta đã góp nhiều công sức như trong Đông Xuân 1953-1954 để chi viện cho quân đội đánh giặc... Bọn đế quốc... không bao giờ đánh giá được sức mạnh của cả một dân tộc, sức mạnh của nhân dân. Sức mạnh đó có thể khắc phục được tất cả mọi khó khăn, chiến thắng mọi kẻ địch” [8]. Những con số biết nói có ý nghĩa to lớn khi một đất nước còn nghèo nàn, lạc hậu, vừa kháng chiến vừa kiến quốc, trường kỳ gian khổ. Con số đó càng ý nghĩa hơn khi thể hiện toàn dân đồng lòng đánh giặc. Thế hệ trẻ nhận thức được điều đặc biệt chưa từng có trong lịch sử chiến tranh, đó là người dân tham gia vào chiến dịch đông gấp nhiều lần quân đội. Có thể nói, không có sự đóng góp sức người, sức của to lớn của nhân dân thì không có chiến thắng Điện Biên Phủ và sự đoàn kết trên dưới một lòng ấy là kết quả của việc xây dựng và phát huy thể trận lòng dân dưới sự lãnh đạo của Chủ tịch Hồ Chí Minh và Đảng ta.

2.2.2. Tổ chức giáo dục truyền thống yêu nước cho thanh niên qua hoạt động trải nghiệm về nguồn

Một là, tổ chức thăm quan di tích lịch sử để giáo dục lòng yêu nước và tinh thần đấu tranh quả cảm của nhân dân ta. Thế hệ trẻ thông qua các hoạt động đoàn thể tổ chức thăm quan địa chỉ đỏ. Trước hết, thế hệ trẻ đến thăm Bảo tàng Chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ tọa lạc tại Phố 1, Phường Mường Thanh, Thành phố Điện Biên Phủ, tỉnh Điện Biên, Bảo tàng Điện Biên Phủ được xây dựng vào năm 1984 nhân dịp kỷ niệm 30 năm chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ. Thanh niên sẽ nhận thức được bức tranh toàn cảnh các giai đoạn của Chiến dịch Điện Biên Phủ. Tượng đài chiến thắng Điện Biên Phủ được đặt trên đồi D1 nằm ở vị trí trung tâm thành phố Điện Biên Phủ – tỉnh Điện Biên, Tượng đài chiến thắng Điện Biên Phủ nằm ở vị trí trung tâm khu di tích, cao khoảng 50m so với cánh đồng Mường Thanh. Tượng đài chiến thắng Điện Biên Phủ là niềm tự hào của nhân

dân các dân tộc tỉnh Điện Biên. Một địa điểm nổi tiếng mà thanh niên khi về nguồn đặt chân đến đó là Đồi A1 nằm ở phường Mường Thanh, thành phố Điện Biên Phủ, tỉnh Điện Biên. Tại đây, đã có hơn 2.500 người con ưu tú của dân tộc mãi mãi nằm xuống thấm từng tấc đất, ngọn cỏ hòa vào đất mẹ anh hùng. Hiện nay, thế hệ trẻ có thể tham gia một số hoạt động trải nghiệm thực tế như: nấu cơm chiến sĩ bằng bếp Hoàng Cầm, đẩy xe đạp thồ để chở nhu yếu phẩm, nghe các câu chuyện về chiến dịch Điện Biên Phủ và sinh hoạt của người lính trong chiến đấu. Nằm cách điểm di tích lịch sử đồi A1 (thành phố Điện Biên Phủ) không xa về phía nam là Nghĩa trang liệt sĩ quốc gia Đồi A1 được xây dựng năm 1958, đây là nơi an nghỉ của 644 anh hùng liệt sĩ hy sinh trong chiến dịch Điện Biên Phủ. Nghĩa trang liệt sĩ Đồi A1 như một chứng nhân lịch sử nhắc nhở cho thanh niên hôm nay và mai sau ghi nhớ công ơn và noi gương các anh hùng liệt sĩ đã anh dũng hy sinh làm nên thắng lợi vẻ vang của dân tộc. Hàm De Castries được mệnh danh là căn hầm kiên cố nhất Đông Dương một thời, Hơn 70 năm trước lá cờ Quyết chiến Quyết thắng phất cao trên nóc hầm De Castries trở thành biểu tượng của Điện Biên Phủ huy hoàng. Cách trung tâm chiến dịch Điện Biên Phủ khoảng 40km, Di tích Sở Chỉ huy Chiến dịch Điện Biên Phủ tại Mường Phăng nằm ở độ cao trên 1.000 m so với mực nước biển, ẩn mình dưới tán rừng cô thụ, dưới chân núi Pú Đôn. Tại đây, Đại tướng – Tổng tư lệnh Võ Nguyên Giáp và Bộ Chỉ huy Chiến dịch đã đưa ra những chỉ thị, mệnh lệnh tấn công có tính chất quyết định, đỉnh cao là lệnh tổng công kích trên toàn mặt trận vào 7-5-1954, làm nên chiến thắng “Lừng lẫy năm châu, chấn động địa cầu”. Đến với Điện Biên Phủ hôm nay, thế hệ trẻ thăm quan di tích Him Lam, đèo Pha Đin “Đốc Pha Đin chị gánh, anh thò” (nhà thơ Tố Hữu),... mỗi một di tích là thước phim sống động khơi gợi lòng khâm phục, tự hào và noi theo làm nên một Điện Biên Phủ trong thời đại mới.

Hai là, tổ chức các cuộc thi, các hoạt động nhằm lan tỏa tinh thần Điện Biên Phủ. Với những cuộc thi tìm hiểu giá trị lịch sử của Điện Biên Phủ, cuộc thi trang bị cho thanh niên những kiến thức về lịch sử, tầm quan trọng của thắng lợi chiến dịch Điện Biên Phủ, sự đoàn kết một lòng và anh dũng hi sinh của quân và dân ta trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp. Qua đó, góp phần khơi dậy, lan tỏa lòng yêu nước, tinh thần tự hào dân tộc và nâng cao ý thức trách nhiệm của thanh niên trong thời kỳ hội nhập. Các hoạt động tham gia vào các dự án bảo tồn Di tích Điện Biên Phủ như phục hồi, bảo dưỡng, bảo quản các công trình, hiện vật, tài liệu lịch sử và các di tích khác tại địa điểm này. Tham gia vào các hoạt động tình nguyện, giúp đỡ trong việc bảo vệ và duy trì Di tích, dọn dẹp môi trường hoặc hỗ trợ các chương trình giáo dục và truyền thông: có thể làm tình nguyện viên hướng dẫn, hoặc tham gia vào các buổi tường thuật, thảo luận, hoặc các hoạt động giáo dục liên quan đến Di sản Điện Biên Phủ cũng như các địa chỉ đỏ trong cả nước. Thanh niên có thể đóng góp bằng những ấn phẩm nghệ thuật như tranh, ảnh, thơ

ca, phim ngắn,... với chủ đề liên quan đến Điện Biên Phủ, điều này không chỉ truyền tải thông điệp về chiến tranh và hòa bình thông qua văn hóa, mà còn góp phần làm phong phú hơn các nội dung giáo dục truyền thống yêu nước phù hợp với thời đại mới, tạo ra sự quan tâm và nhận thức về Điện Biên Phủ với nhiều chiều cạnh khác nhau.

Ba là, tổ chức diễn đàn để giáo dục ý thức bảo vệ và gìn giữ di sản của thanh niên. Diễn đàn không chỉ góp phần nâng cao nhận thức về vị trí, vai trò Di sản Điện Biên Phủ mà còn định hướng hành động thiết thực cho thanh niên trong hoạt động bảo tồn di sản. Những diễn đàn như: Theo dòng lịch sử; Về nguồn; Thanh niên với di sản văn hóa,... Lịch sử là một sự tiếp nối không ngừng, thế hệ trẻ không chỉ có trách nhiệm với những việc làm hôm nay mà còn trách nhiệm với những di sản mà các bậc tiền nhân đã để lại. Qua các diễn đàn, thế hệ trẻ nhận thức sâu sắc hơn về tình yêu quê hương đất nước và lòng tự hào dân tộc, hiểu được chủ nghĩa yêu nước là nấc thang cao nhất trong giá trị đạo đức con người, là một trong những tiêu chí quan trọng nhất trong nhân cách con người Việt Nam. Cao hơn là giúp cho thanh niên biết chuyển hóa giá trị đạo đức ấy từ yêu cầu bên ngoài thành nhu cầu thôi thúc bên trong, nội tâm hóa giá trị đạo đức ấy thành những nét, thuộc tính góp phần tạo nên nhân cách bền vững, giúp họ biến tri thức đạo đức thành thực tiễn đạo đức, không chỉ hiểu yêu nước là gì, mà phải trở thành người có lòng yêu nước. Trong thời kỳ hòa bình, nhìn lại chiến trường năm xưa, từng hiện vật, dấu vết trên chiến trường Điện Biên Phủ thấm đẫm bao mồ hôi, nước mắt, máu của thế hệ cha anh đi trước đã xả thân cho nền độc lập nước nhà, sẽ khơi gợi hơn nữa lòng khâm phục, tự hào, trân trọng những nỗ lực của quân và dân ta trong cuộc kháng chiến trường kỳ.

Trong bối cảnh hôm nay, thanh niên khi tiếp cận di sản Điện Biên Phủ cần phải tìm hiểu di sản đó có những giá trị gì cần được khai thác và nên khai thác như thế nào? Bên cạnh đó, sự phát triển của khoa học công nghệ giúp cho việc tiếp cận nghiên cứu và quản lý di sản hiệu quả hơn. Với sức trẻ, sự nhiệt huyết, năng động, sáng tạo cùng với thế mạnh về công nghệ thông tin góp phần lan tỏa tinh thần Điện Biên Phủ bất diệt đến với bè bạn năm châu trong thời hòa bình.

2.2.3. Một số đề xuất nhằm phát huy truyền thống yêu nước của thanh niên trong điều kiện hiện nay

Thứ nhất, đổi mới nội dung, hình thức giáo dục truyền thống yêu nước cho thanh niên

Từ thời khắc mùa hè lịch sử (7/5/1954), 70 năm đã trôi qua, dân tộc Việt Nam vẫn tiếp tục viết lên những trang sử mới. Sau gần 40 năm đổi mới, toàn Đảng, toàn dân, toàn quân đã đoàn kết một lòng, nỗ lực phấn đấu vươn lên vượt qua khó khăn, thử thách, đạt nhiều thành tựu quan trọng, khá toàn diện và tạo nhiều dấu ấn nổi bật, như Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã khẳng định: “Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín như ngày nay”[7] và điều đó cũng được Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng

thêm một lần khẳng định. Tại Đại hội này, Đảng xác định rõ ràng, cụ thể mục tiêu, nhiệm vụ của giáo dục và đào tạo trong giai đoạn tới, nhằm xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện, có sức khỏe, năng lực, trình độ, có ý thức, trách nhiệm cao đối với bản thân, gia đình, xã hội và Tổ quốc và “Chú trọng hơn giáo dục đạo đức, nhân cách, năng lực sáng tạo và các giá trị cốt lõi, nhất là giáo dục tinh thần yêu nước, tự hào, tự tôn dân tộc, truyền thống và lịch sử dân tộc, ý thức trách nhiệm xã hội cho các tầng lớp nhân dân, nhất là thế hệ trẻ;...” [7]. Giáo dục truyền thống yêu nước cho thanh niên trong điều kiện lịch sử mới với nhiều hình thức phong phú, Di tích Điện Biên Phủ là một trong những địa chỉ đỏ về nguồn. Trên đất nước Việt Nam, “Từ rừng đước Cà Mau đến rừng dương Móng Cái”, từng ngọn núi con sông trên các tỉnh thành đều ghi đậm biết bao chiến công của các thế hệ cha anh đi trước. Việc kết hợp giáo dục truyền thống yêu nước với giáo dục địa phương trong thời gian qua đã và đang có những chuyển biến tích cực. Nội dung giáo dục truyền thống yêu nước cũng phong phú: từ tình yêu gia đình đến tình yêu quê hương, đất nước, tình yêu chế độ xã hội chủ nghĩa, tinh thần quốc tế chân chính và trách nhiệm với vận mệnh của đất nước của tầng lớp thanh niên. Ngoài các hình thức giáo dục truyền thống thông qua các môn học, hoạt động đoàn thể trong các cơ sở giáo dục, thông qua các hoạt động trải nghiệm về nguồn, các hội thi, hội thảo, diễn đàn,... nhằm nâng cao hơn nữa tinh thần yêu nước trong thời đại mới.

Thứ hai, khơi dậy lòng tự tôn, tự hào dân tộc trong thanh niên

Giáo dục truyền thống yêu nước cho thanh niên bắt nguồn từ tình yêu gia đình, quê hương xứ sở, tình yêu thương con người, quê hương cho đến tinh thần nhân văn và truyền thống anh dũng, bất khuất của dân tộc. Lòng yêu nước không chỉ là là một tình cảm tự nhiên mà còn là từ lịch sử được hun đúc từ những ký ức đau thương mà hào hùng của dân tộc. Lớp thanh niên ngày nay chủ động hơn nữa trong việc chuyển hóa sức mạnh tinh thần đó bằng những hành động thiết thực, phải xác định được vị trí và vai trò của mình rõ ràng trong xây dựng đất nước. Sinh ra và lớn lên trên đất mẹ hình chữ S, thanh niên Việt Nam luôn có ý thức về lòng yêu thương con người, thương người như thể thương thân, chung một nguồn cội con Rồng cháu Tiên, thế hệ trẻ có quyền tự hào về một Tổ quốc tươi đẹp, non sông hùng vĩ, tự hào về những trang sử chói lọi, truyền thống văn hóa với những giá trị bền vững, Độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội vẫn là ngọn cờ chiến đấu của thế hệ hôm qua, hôm nay và các thế hệ mai sau.

Thứ ba, giáo dục ý thức dân tộc, làm giàu tri thức, tâm hồn và khát vọng cho thanh niên về lòng yêu nước

Giáo dục cho thanh niên biết sống nhiệt huyết, hoài bão, ước mơ, khao khát được cống hiến để khẳng định mình và phục vụ cho Tổ quốc, không có hoài bão, ước mơ thì làm sao có đức hy sinh và lòng dũng cảm, sự dấn thân, cống hiến dám nghĩ dám làm; tuổi

trẻ năng động, hội nhập, Ngày nay, trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, thanh niên cần phải phát huy sự năng động, sáng tạo, tư duy độc lập để theo kịp với những xu hướng thay đổi, vận động của lịch sử. Đứng trước những thời cơ và thách thức mới trong thời kỳ hội nhập quốc tế, thanh niên Việt Nam cần trang bị những hành trang vững chắc đó là truyền thống yêu nước, nền tảng văn hóa, tinh thần đổi mới, sáng tạo để bước vào thời đại mới. Một đất nước có truyền thống yêu nước nồng nàn, nằm ở vị trí địa lý thuận lợi, giao thoa của hai nền văn hóa Đông – Tây. Cấu trúc địa lý đa dạng cùng các vùng đồi núi, cao nguyên và ven biển thích hợp cho các vùng kinh tế tổng hợp,... Dân tộc đó có khát vọng về độc lập và tự chủ. Ngày hôm nay, trong bối cảnh toàn cầu hóa, đất nước có nhiều thời cơ và thách thức, lực lượng thanh niên cần phát huy hơn nữa tâm thế chủ động, sáng tạo, một khát vọng thành công để đất nước có thể sánh vai được với cường quốc năm châu. Cha ông ta đã viết nên câu chuyện của riêng mình nhưng cũng là câu chuyện của cả thế hệ, thời đại. Biết bao người đã ngã xuống để bảo vệ nền độc lập của nước nhà: “máu các anh hòa quyện vào đất mẹ, để đời sau mãi mãi được ấm no”. Họ hiểu rõ giá trị của hòa bình, nên đã kiên cường, bất khuất trong chiến tranh. Ngày hôm nay, trước những vận hội mới, lực lượng thanh niên viết tiếp câu chuyện về vang, hào hùng của dân tộc, đẩy mạnh công cuộc đổi mới, thực hiện công nghiệp hóa, hiện đại hóa mở ra trang sử mới cho non sông Việt Nam. Chúng ta không chỉ trí tuệ trong dựng nước, giữ nước, mà còn phải trở thành một quốc gia phồn vinh, hạnh phúc.

3. KẾT LUẬN

Qua những hoạt động thiết thực về nguồn tại di tích lịch sử Điện Biên Phủ nói riêng và những di tích lịch sử trong cả nước nói chung, từ nội dung giáo dục cho đến cách thức tổ chức, thế hệ trẻ được “cảm nhận” “chạm” vào quá khứ, lịch sử một cách trực quan hơn, họ không chỉ để ghi nhớ những sự kiện mà qua đó còn biết tự hào, trân trọng, phát huy truyền thống yêu nước của dân tộc trong thời đại mới. Thanh niên Việt Nam sinh ra và lớn lên trong thời kỳ hòa bình, họ sẽ là những người chủ xây dựng, phát triển, hiện đại hóa đất nước hôm nay và tương lai. Do đó, cần đặc biệt quan tâm giáo dục truyền thống yêu nước góp phần hoàn thiện nhân cách của thế hệ trẻ để họ vào đời, lập thân, lập nghiệp, xứng đáng với dân tộc, với Đảng và nhân dân của mình. Ngoài hoạt động giáo dục trải nghiệm về nguồn, cũng cần đổi mới nội dung và hình thức khác nhau, để truyền thống yêu nước được phát huy trong điều kiện lịch sử mới. Cùng với nguồn lực vật chất, thanh niên cần phải khơi dậy niềm tự hào, tự tôn dân tộc, lòng yêu nước, ý thức tự chủ, tự cường,... chuyển hóa nguồn sức mạnh tinh thần này thành động lực xây dựng đất nước “Phải biết hóa thân cho dáng hình xứ sở. Làm nên đất nước muôn đời” (Nguyễn Khoa Điềm)/.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban chỉ đạo tổng kết chiến tranh trực thuộc Bộ chính trị (1996), *Tổng kết cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp – Thắng lợi và bài học*, Nxb. Chính trị Quốc gia, H, tr.202.
2. Ban Khoa học xã hội Việt Nam – Viện sử học (1985), *Mấy vấn đề về chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ*, Nxb Khoa học Xã hội, H. 1985, tr.99.
3. Lê Duẩn (1982), *Thanh niên trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa*, Nxb, Sự thật, Hà Nội.
4. Nguyễn Tài Đông (2022), *Giáo dục tinh thần yêu nước, ý thức dân tộc cho tuổi trẻ Việt Nam hôm nay*, Tạp chí điện tử *Tạp chí Cộng sản*.
https://www.tapchicongsan.org.vn/web/guest/van_hoa_xa_hoi/-/2018/825129/giao-duc-tinh-than-yeu-nuoc%2C-y-thuc-dan-toc-cho-tuoi-tre-viet-nam-hien-nay.aspx
5. Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
6. Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Nxb Chính trị Quốc gia.
7. *Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập I, Nxb CTQG-ST, H, tr.110.; tr.322; tr.136 – 137.*
8. *Võ Nguyên Giáp (1974), Chiến tranh giải phóng và chiến tranh giữ nước, Nxb. QĐND, H, tr. 158-159.*
9. Trần Văn Giàu (1980), *Giá trị tinh thần truyền thống của dân tộc Việt Nam*, Nxb Khoa học Xã hội, Hà Nội.
10. Nguyễn Thu Huyền (2016), *Giáo dục lí tưởng cách mạng kiên định mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội*, Tạp chí Giáo dục, số Đặc biệt tháng 4.
11. Nguyễn Thị Giáng Hương (2016), *Giáo dục lòng yêu nước cho thanh niên trong giai đoạn hiện nay*, Lý luận chính trị và truyền thông.
12. Trương Mai Hương, *Thanh niên xung phong miền Bắc trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước những năm 1965 – 1975*, Luận án tiến sĩ Lịch sử, Viện Lịch sử quân sự Việt Nam, 2011, tr.33.
13. Nguyễn Thùy Linh, Tào Thanh Huyền (2023), *Giáo dục ý thức dân tộc, lòng yêu nước cho thế hệ trẻ Việt Nam trong xây dựng, phát triển đất nước và hội nhập quốc tế*, Tạp chí điện tử Lý luận Chính trị,
<http://lyluanchinhtri.vn/home/index.php/dao-tao-boi-duong/item/5275-giao-duc-y-thuc-dan-toc-long-yeu-nuoc-cho-the-he-tre-viet-nam-trong-xay-dung-phat-trien-dat-nuoc-va-hoi-nhap-quoc-te.html>
14. *Lịch sử hậu cần Quân đội Nhân dân Việt Nam (1944 -1954)*, Nxb Quân đội Nhân dân, H.1993, tr.305.

15. Hồ Chí Minh (2000), *Toàn tập*, Nxb. CTQG, H, 2000, t. 6, tr.171.
16. Hồ Chí Minh (2022) *toàn tập*, NXBCTQG, H.2002, tập 11, tr.261.
17. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Tập 14, Nxb CTQG, H. 2011, 320.
18. Nghiêm Đình Vỹ (2009), *Giáo dục truyền thống yêu nước cho thế hệ trẻ ngày nay*, Nxb Đại học sư phạm, H.

EDUCATING THE YOUTH ABOUT PATRIOTIC TRADITION THROUGH EXPERIENTIAL ACTIVITIES AT THE HISTORICAL SITES OF DIEN BIEN PHU

Le Thi Minh Thao, Nguyen Thi Thuy

Abstract: *Vietnamese Youth is the future owner of the country, playing a key role in the career of national industrialization and modernization, however, they still do not have much experience in political training. Therefore, educating young people about patriotic tradition has significantly contributed to the formation, fostering and development of young people's personalities. Dien Bien Phu is one of the most glorious historical pages in the history of building and defending the country of the Vietnamese people for thousands of years. The article approaches patriotic traditional education through experiential activities road back to historical relics basing on a variety of methods such as analysis, logic- history, which will help the youth gain authentic experiences, arouse national pride and spread the spirit of Dien Bien Phu in today's era.*

Keywords: *youth, Dien Bien Phu, patriotic tradition, experiential activities,...*

(Ngày Tòa soạn nhận được bài: 23-4-2024; ngày phản biện đánh giá: 16-5-2024; ngày chấp nhận đăng: 01-6-2024)